Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

20.11.2019 K 17/2019 vp
Ilmastovuosiker
tomus 2019

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle toimitettava asiantuntijalausunto ilmastolain mukaisesta ilmastovuosikertomuksesta

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja tukee Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteita ja toimia. Olemme esittäneet, että EU:n tulee asettaa 2050 ilmastotavoitteensa nettonollaan, jolloin kasvihuonekaasupäästöt ja poistot (hiilinielut, talteenotto, varastointi ja/tai käyttö) ovat tasapainossa.

Hallituksen asettama tavoite hiilineutraalisuudesta 2035 mennessä on maailman kunnianhimoisempia, eikä kaikki keinot sen saavuttamiseksi ole vielä teknisesti ja/tai taloudellisesti Suomessa käytettävissä. Yhteiskunnan eri osa-alueiden sähköistyminen (mm. liikenne, lämmitys, teollisuus) nähdään yhtenä toimivana väylänä pyrittäessä eroon fossiilisista polttoaineista ja siten se mahdollistaa osaltaan hiilineutraalia tulevaisuutta. Toimien on kuitenkin oltava mahdollisimman teknologianeutraaleja, koska käytettävissä on muitakin vaihtoehtoisia energialähteitä fossiilisille polttoaineille, ja näidenkin teknologiat kehittyvät jatkuvasti.

Ilmastolakiin on kirjattu, että valtioneuvosto toimittaa kerran vuodessa ilmastovuosikertomuksen eduskuntaan. Vuosikertomuksen päätarkoitus on tuottaa seurantatietoa keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) toteutumisesta taakanjakosektorin päästöjen osalta.

Nyt käsittelyssä oleva vuosikertomus on ensimmäinen lajiaan. EK:n näkökulmasta on erittäin hyvä, että ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan on käytettävissä selkeä ja kokonaisvaltainen raportti. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää jatkuvaa toimeenpanon etenemisen arviointia kaikilla sektoreilla. Erityisesti tilanteessa, jossa sekä Suomessa että Euroopassa ollaan menossa tavoitteiden kunnianhimon nostamisen suuntaan.

Joka toinen vuosi ilmastovuosikertomukseen sisältyy myös kartoitus keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman mukaisesti käyttöön otetuista politiikkatoimista ja lisäksi joka neljäs vuosi arvio sopeutumissuunnitelman toimeenpanotilanteesta. Normaalista raportoinnista poiketen tähän vuosikertomukseen sisältyy kaikki osa-alueet.

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia ja ympäristöryhmä
Matti Kahra 20.11.2019 K 17/2019 vp Ilmastovuosikertomus 2019

Erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvät fyysiset riskit ovat kasvamassa, koska globaaleja päästöjä ei ole saatu käännettyä lasku-uralle. Suomalaisen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän näkökulmasta sopeutumiskysymysten käsittely neljän vuoden välein ei ole riittävän tiheä aikaväli ajatellen sen merkitystä yhteiskunnan ja päätöksenteon kannalta.

EK esittää, että ilmastovuosikertomuksiin lisättäisiin myös seuraavat elementit tulevaisuudessa:

- Politiikkatoimien kuvaukseen (5) ja liitteessä olevaan listaan sisällytetään selkeästi luettavassa muodossa tieto toimeenpanon edistymisestä sekä päästövähennystoimiin tähän mennessä käytetyistä varoista, jotta niiden käyttöä voidaan seurata paremmin.
- Politiikkatoimien yhteyteen olisi hyvä myös saada kuvaus vaikutusarvioista, ml. taloudelliset vaikutukset.
- Lisäksi tietoihin olisi hyvä saada näkyville aikaansaadut päästövähennykset sekä edistyminen suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Näin voidaan paremmin myös arvioida edistymistä sekä joustokeinojen tarvetta ja varautumista mahdollisiin lisätoimiin.
- Ilmastopolitiikan seurannan kannalta voisi olla perusteltua sisällyttää vuosikertomukseen jatkossa kaikki elementit vuosittain raportoitavaksi.